

Loodusreis Aegna saarele 18. mail 2019

Tallinnale kuulub see väike (2,9 km²), Tallinna lahe kirdeosas asuv saar alles 1975. aastast. Tallinnale palju lähemal (10 km) paiknev Naissaar kuulub Harju maakonna Viimsi vallale, pealinnast hoopis kaugemale (25 km) jääv Aegna aga linnale. Mõnede asjade üle ei arutata ja neid võetakse lihtsalt sellistena, nagu nad on, ning Aegna administratiivne kuuluvus on üks niisugustest paradoksidest.

Aegna (ka *Äigu*), selle väikese metsaga kaetud saarekese esmamainimine toimus juba 1297. aastal *Whuesoo* nime all. Ning edaspidi on saart kutsutud väga erinevate nimedega: *Olevessunde* (1409), *Wulvessunt* (1434), *Vlfen* (1539), *Wolffessunde* (1569), *De Wolff* (1589), *Ulfjö* (1650), alates 18. sajandist Wulf. Saare esimene teadaolev eestikeelne nimetus *Eikisari* pärineb aastast 1683, hilisematest nimekujudest esinevad veel *Vullisaar*, *Wulbisaar*, *Äignesaar*, *Äigna* (aluseks eestirootsi murdesõna *eik* – hobune).

Aegnal on metsa all ligi 70% saarest (60% männikuid, 25% kuusikuid, 10% kaasikuid, 5% sanglepikuid). Siin on nii valgusküllaseid nõmmemännikuid kui sõnajalapadrikus alusmetsaga salumetsi. Taimedest on märkimisväärsamad merihumur ja rand-seahernes, adruvallidel meelõhnaline liiv-merisinip, metsaalustes harakkuljus, luidetel kurdlehhine roos, rannaniitudel roosa merikann, koirohi, nurmelk ja soolikarohi.

Aegna väikse sõarsaarena on tuntud Suur- ja Väikesalme vahele jääv Kräsuli (17 ha) ehk Rohusaar (*Gräsgrund* – rts. rohuga kaetud saar), mida nagu Aegnatki tallinlaste seas teatakse hea suvituskohana.

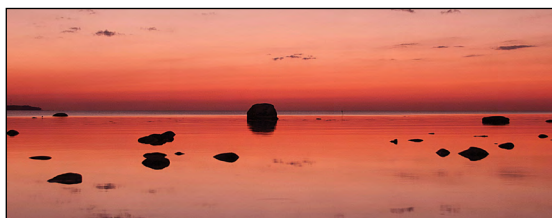
Meremeestele on Aegna ümbruse meri tuntuks saanud ohtlike madalike poolest: lõunaküljel Kajakakari, Angerjakari, Vahemadal, põhjaküljel Peldikukari, Peenkari ehk Sillikunn (*sill* – suur räim; *silli* – sm. heeringas), Suurkari ehk Vullikunn (*Wulfgrund* = Aegna kari), Lõhekari, Kliuhkakari ja Sitakari.

Aegna üheks hämmastavamaks loodusimeks on 23 rahnust koosnev Lemmikneeme kiviikulv saare idarannikul nn Lemmikneeme kaelal. Tähelepanuväärseks teevad kiviikulvi kolm rabakivist hiidrahn: Tulekivi (Lemmikneeme I), Lemmikneeme II ja Lemmikneeme III. See on ainuke kiviikulv Eestis, kus kõrvu asub nii palju hiidrahne.

Tulekivi (ka Sihi Suurkivi, Lemmikneeme I) on Aegna suurim ja tuntuim rändrahn, mis asub Lemmikneeme kaelal hõreda männiku veerel. Nimi tuleneb ilmselt sellest, et kunagi olla kalurid seal märgutulesid põletanud. 1939. aastast kaitsealuse rabakivist hiidrahn ümbermõõt on 35,5 m (pikkus 11,5 m; laius 11,3 m) ja kõrgus 3,8 m (Viiding 1986). Teistel andmetel (Pirrus 2003) on kivi ümbermõõt on 35,1 m (pikkus 12,5 m; laius 8,4 m) ja kõrgus 3,6 m. Kivihiiu maapealse osa maht on arvutuslikult umbes 275 m³.

Lemmikneeme II ümbermõõt on 27,9 m (pikkus 10,0 m; laius 8,1 m) ja kõrgus 3,3 m (Pirrus 2003). Rabakivist hiidrahn maapealse osa maht on arvutuslikult umbes 170 m³.

Lemmikneeme III ümbermõõt on 26,8 m (pikkus 8,7 m; laius 8,0 m) ja kõrgus 2,5 m (Pirrus 2003). Rändrahn maapealse osa maht on arvutuslikult umbes 100 m³.

Martin Suuroja
matkajuht

Lisainfo telefonil 53433271